

ברכת השנים של שמיטה מפורשת בתורה. ואף שביסודה מונחת ההמנעות, השבייתה מעבודת הקרקע, הרי היא המקור הנסתר של הברכה שלפניה ושל זו שלאחריה. כך בשפ"א פ' בהר שנת תרמ"ו: "שמיטה היא בחינת ביטול... שעי"ז שורה ברכה במעשיו" (שש"ה פ"ח).

ההתנערות מהתלות בחוקי הטבע מביאה את האדם למעין הברכה. מכאן שורש ברכת הכהנים שאין להם חלק ונחלה בארץ ובעבודתה, מכאן שורש ברכת השבת שהיא מקור הברכה, ומכאן שורש ברכת השביעית. כך גם מוסבר מעמדם של ישראל לעתיד לבא כש"בני נכר אכריכם וכורמיכם, ואתם כהני ד' תקראו – כל רואיהם יכירו כי הם זרע ברך ד'" (ישעי' ס"א ה'ט').

פרשת נשא

הברכה בשבת ובשביעית

המיקום של ברכת כהנים לאחר פרשת הנזיר הביאה את בעל "שפת אמת" להסבר על פעולתה של הברכה בכללה. "גם הפרטין המתעלין מבני דורם [כגון] הנזיר צריכין לבטל מעשיהם הטובים אל הציבור ולידע כי יצאו מן הכלל ללמד על הכלל כולו" (שפ"א במדבר עמ' 58). "וכמו כן הכהנים שנבחרו מבני" להיות מיוחדים לעבודת המקדש, אע"פ כן הכל היה בעבור הכלל שימשיכו הברכה לכלל ישראל. ואהרון הכהן זכה למצוה זו בכח זה הביטול. "וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם", וכתבו חז"ל [בתר"כ] שזכה מכאן לב"כ. [וראה תר"ש ויקרא ט' אות מ"ז, ובדברי השפ"א תשובה להערות המצויינות שם.] שהכניס כל כוחו לכלל ישראל וזהו "וידיו אל העם" והבין כי מאתם הוא כח עבודתו" (שפ"א במדבר עמ' 59).

כלל זה נתבאר פעמים הרבה בדברי בעל "שפת אמת". הברכה שהיא ההתפשטות, במקורה, בנקודתה הפנימית אינה תופסת מקום. רק לכן יכולה היא להתפשט ו"לברך", דוגמת ר' חגינא בן דוסא שהעולם ניזון בזכותו והוא עצמו אינו צריך כלום (לעיל עמ' 102). ההתבטלות היא התנאי היסודי לברכה, היא תכונת היסוד של אהרן שהתבטאה בנשיאת-כפיו, כעין הצבעה והוראה על מקור כוחו – ישראל.

כך הסתברה לו, לבעל שפ"א, אף תכונת הברכה – והיה ברכה – אצל אברהם. "מי שנאמר לו לך-לך מארצך, ובטל כל הטבע ופרש עצמו מכולם, עי"ז עצמו נעשה הוא הברכה ונמשך קיום העולם על ידו, להודיע כי קיום כל הטבע עי"י הבטול אליו ית'" (שם) מכאן הסבר נוסף לברכת כהנים, ש"אין להם חלק בארץ, והיו מופרשים רק לעבודת המקדש והיו הם המברכים לכל". עפ"י זה עולה אף הסבר נוסף לסמיכות פרשת הנזיר: "עי"י הנזירה [ההתנזרות] והפרישה מן הטבע שורה הברכה בטבע, ובטולו של דבר – זה קיומו".

כיוצא בכך אף השבת. היא מקור הברכה כיון שיש בה "בטול הטבע וכל מעשה גשמי", וכיון שלא נמצא המן בשבת – לכן נמסרה לה הברכה. (שם, עמ' 61 וראה עוד שפ"א בראשית תרמ"ה; ויקרא 199). כלל זה תקף בכל שלש הבחינות: עולם, שנה, נפש. בעולם – זו ירושלים, "משם יוצאת הברכה לכל המקומות כמ"ש בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך", ואילו "מקום הארון אינו מן המידה" (יומא כ"א ע"א) ו"שם צוה ד' את הברכה חיים עד העולם". (ראה עוד "עד כה" – תר"ש וירא עמ' 783, כה תברכו. העקדה בירושלים – מקור הברכה). בנפש – במיוחד הכהנים ש"שמו ית' על בני"י" ו"ואני אברכם". ובשנה – זו השבת, הן שבת הימים והן שבת השנים.